

Izhaja po dvakrat na mesec ali 24 krat na leto v Ljubljani, kedar ga prebere in ne konfiscira policija.

Vrednik Jakob Aléšovec.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 15 kr. v administraciji, Ključaničarske ulice (pod mestnim trgom) št. 3 v II. nadstropji.

Velja celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr. in četr leta 80 kr. za vsacega brez ozira na stan, narodnost in vero.

Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Pogovor

„Brenceljnov“ z ministerskim kandidatom.

„Brencelj“. Ti bi toraj rad postal minister? Jaz mislim, da ne samo zavolj plače, ki bi jo vlekeli?

Kandidat. Ej, kaj še! Jaz hočem spraviti Avstrijo na boljše noge in pomagati tudi vsem njenim narodom do take sreče, da si še nebes ne bodo želeli, dokler jim bo tu na zemlji pri nas tako rajsko življenje.

„Brencelj“. Ej, ej, pokaži se no, da te ogledam. Ti bi bil pravi odrešenik Avstrije? Dovolj, da te nekoliko izprašam. Saj veš, da najhujše nas tlači državni dolg. Kako bi ti tega zmanjšal, oziroma polagoma ga popolnoma poplačal, pa ne iz mošenj državljanov ali avstrijskih podložnikov?

Kandidat. Jaz bi dal strog ukaz, da se duhovščina ne sme prav nič vtikati ne v politiko, ne v občno življenje, in da se mora z neubogljivimi najostrejše ravnati.

„Brencelj“. Znano je, da je zdaj obrtniški in kmetiški stan že tako na slabem, da skoro vse gre na kant. Kako bi ti tema stanovoma pomagal, da bi zopet okrepila se?

Kandidat. Najbolje se to po mojih mislih dá doseči, če se višim uradnikom plača poviša.

„Brencelj“. Pritožbe zoper prevelik davek so že splošne, vzlasti kmeta to breme hudó žuli. Kako bi ti kmetu zmanjšal davek?

Kandidat. Premalo vojakov in uradnikov imamo. Jaz bi oboje pomnožil vsaj za polovico.

„Brencelj“. Ljudje zdaj zelo tožijo zavoljo oderuhov. Po kaki postavi bi ti odpravil oderuštvo?

Kandidat. Najljajše s postavo, po kateri se odpravi nerazdrljivost zakona — tako, da mož lahko ženo spodi, pa si drugo vzame, žena pa tudi sme pustiti moža in iti k drugemu.

„Brencelj“. Delavci imajo čedalje manj zaslužka in splošno ubožstvo se povsod množi; nasledek tega je, da je zmirlaj več hudodelnikov. Kako bi ti temu vsemu jez postavil?

Kandidat. Treba bi bilo še več loterij, na pr. v vsaki vasi vsaj po ena.

„Brencelj“. Pravice pri sodnji iskati je zdaj vzlasti kmetu jako drago, ker ga veliko stane in tudi mnogo časa zamudi. Razen tega mora večkrat mesce in celo leta čakati, predno razsodbo dobi. Kako bi ti to zboljšal?

Kandidat. Prav lahko! Imam že izdelan načrt postave, po kateri imajo ženske do vseh državnih služeb isto pravico, katero so imeli do zdaj le moški.

„Brencelj“. Kaj pa misliš o Slovanih? Znano ti je, da jih dozdaj pridno k steni tišče. Kako bi ravnal z njimi?

Kandidat. Res je, število jetnišnic je še premajhno in še po teh se jetnikom predobro godi. To reč bi si moral še nadrobneje prevdariti.

„Brencelj“. Vzlasti Slovenci imamo veliko še posebnih pritožeb. Tako na pr. jih povsod preveč ponemčujejo. 5. 19. državnih postav je le na papirji. Kaj bi tu vkrenil?

Kandidat. Tu bi se moralo pač natanko preiskati med uradniki, kdo zna slovenski, kdo ne. Tisti, katerim bi se dokazalo, da znajo, bi se morali vsi poslati med Nemce ali Lahe, da bi tu ostali samo taki, ki ne bi znali nič slovenski in bi morali tudi obljubiti, da se tega jezika tudi nikakor učili ne bodo.

„Brencelj“. Dokazano po neljubih nam skušnjah, da se naši mladini po šolah preveč nemščina ubija — domačemu jeziku in splošnemu podučevanju na kvar, to je, da se bolj gleda na to, da se otroci nemški uče, nego na druge jim bolj potrebne reči. Kako bi ti odpravil te napake?

Kandidat. Res je, da se vkljub obilnemu dobrovoljnemu prizadevanju dozdanjega ministra Stremajerja slovenska mladina še premalo nemščine uči. Jaz bi naredil o tem ostrejšo postavo.

„Brencelj“. Ne le pri nas, nego tudi po drugih deželah tožijo, da je šolska mladina čedalje bolj razuzdana — —

Kandidat. Da, to je res, duhovščina ima v šoli še veliko preveč oblasti.

„Brencelj“. C. kr. in drugi uradniki se pri nas mnogo preveč vtikajo v volitve in si prizadevajo ljudi pridobiti za protinarodne kandidate. Ali bi bilo tebi to prav?

Kandidat. Po mojih mislih volitev še treba ni. Okrajni glavarji naj bi izbirali poslance. S tem bi bilo mnogo sitnosti in potov volilcem in uradnikom prihranjenih.

„Brencelj“. Prava je tvoja! Saj res! Ljudje imajo že tako dosti skrbi in dela, da si zaslužijo za davke, tudi morajo dajati svoje sinove k vojakom, čemu jih mučiti še z volitvami!

Kandidat. No, me vezeli, da so ti moja načela všeč.

„Brencelj“. Pa kako! Kedar bom jaz imel v Avstriji prvo besedo, nihče drugi ne bo minister, ko ti. Potlej bo pa tudi vsem narodom res tako fletno na svetu, da še umreti nihče ne bo hotel, ker bo imel že tukaj nebesa.

Pavliha.

Sredi tega mesca je bilo tako lepo vreme, da mi je kar naenkrat na misel prišlo: „kaj če bi šel zopet nekoliko pogledat dol v Bosno, kaj naši fantje počno, če so se že sprijaznili s Turki ali še ne!“

Ker nimam navade dolgo premišljevat, obujem popotne čevlje, si napolnim čutarico z brinjevčkom, vtaknem v torbo par klobas, v mošnjo pa nekoliko drobiža in jo mahnem kar ob Savi proti Bosni, ker to je najkrajša pot, zgrešiti Bosne ne moreš. Tako pridem do Broda, kjer je veliko naših ljudi, ki so šli tje zaslužka iskat. Kar je Kranjcev, me brž poznajo in obsujejo; ta je bolan, da se komaj po konci drži, drugi razcapan, da ga komaj poznam, tretji ni tri dni že imel gorke žlice v želodcu, lačni pa so vsi. Tako ste moja torbica in čutarica prazni, kakor da bi trenil, in da morem naprej, si brž po telegrafu z doma oboje zopet napolnim.

Napotim se proti Sarajevu, kar slišim za sabo mažarsko pridušanje in ko se ozrem, zagledam res Mážarja, ki teče za mano, kakor brič za tatom.

„No, kaj je, kaj mi hočeš?“ ga vprašam in postojim.

„Kaj imaš opraviti tu v moji deželi?“ se zadere nad mano in vdari s čevljem ob tla, da se vsi vrabci ob poti splašijo.

„Počasi, baratom,“ pa ga vstavim jaz, „to ni tvoja dežela, ampak to je Bosna.“

„Teremte, moja je, Švob nima nič opraviti v nji.“

„Ne pozabi, da je bila armada, ki jo je pridobila, po večem slovanska, ravno tako je bilo denarja, kar ga je stala, le tretjina mažarskega.“

„Nič ne dé, Bosna je naša, Švob je delal za nas.“

Tako razgraja Mážar in se roti, da bo vse drugo ven zgnal, potem pa se sam vsedel na to deželo, ker je le njegova in nikogar drugega. Jaz spoznam, da si z lepo ne dá nič pametnega dopovedati, toraj vzdignem marelo in prašam:

„Čegava je Bosna?“

„Moja,“ odgovori Mážar in prevzetno potrka ob prsi.

Zdaj pade moja marela prvokrat na njegova pleča, da se kar zvije in jeze tuli ko tiger ter se zakadi v mene.

„Oho, baratom, ne bo nič, tako se nisva zmenila.“ In zopet tleskne marela moja mu po plečih enkrat, dvakrat, trikrat, — zopet rajove, a ko vidi, s kom ima opraviti, pade na kolena in prosi milosti. Jaz neham in ga prašam:

„Čegava je Bosna?“

„Naša,“ odgovori že bolj pohlevno.

„Naša — to ni dosti. Kdo si ti?“

„Mažár!“

„Toraj je Bosna vaša, to je mažarska?“ povprašam in zopet vzdignem marelo.

„Ne, ne, sem se zmotil,“ jecljá trepetaje, „Bosna je — je —“

„Ali ne avstrijska?“ mu pomagam jaz.

„Da, da, ogersko-avstrijska, vsacega pol.“

„Se reče,“ popravim jaz, „70 delov je avstrijske, 30 pa ogerske, ali ne mažarske, ti trdoglavec ti.“

Vidi se mu, da ima nekaj na jeziku, pa to požré tako, kakor kokoš prevelik zvaljek, da se kar davi. Jaz ga še nekoliko oštejem zavaljo njegove ošabnosti ter mu zažugam, da, če bo še kdaj tako prevzet, mu utegne moja marela kosti podrobiti ali pa bo prišel nad nj ruski medved, ki ga bo požrl s kožo, brkami in čevlji vred, potem pa jo vdarim proti Sarajevu.

Tukaj je vse kakor na Dunaji, ob vsakem voglu judovski nos, ki svojo slabo robo ljudem ponuja, vojaki in časniki govore nemški in še celó Turka sem dobil, ki me je nemški ogovoril. Tudi Kočevarji nosijo svojo kramo od ene gostilne in kavarne do druge. Zato mi ni bilo prav nič všeč in mahnem jo proti Livnu, kjer so naši fantje za posadko.

Ko me zagledajo, mi priteko vsi naproti in vriskajo: „Pavliha, živi Pavliha!“ Skoro me zadušé, tako me objemajo in stiskajo mi roke. „Zdaj boš pa že pri nas ostal nekaj dni“, pravijo, da nam poveš, kako je kaj doma.“

Jaz jim to obljubim in ostanem. Kaj sem vse doživel, bom povedal prihodnjic.

Dogodba iz davnih časov.

Nekje je bil enkrat mogočen grajščak, ki je imel veliko podložnih. Ker sam ni mogel opraviti vseh svojih poslov s temi, najel si je oskrbnika, kateri je imel oskrbovati grajščinstvo. Toraj je moral tudi na to gledati, da se je desetina redno odrajtovala in robot opravljala. Se vé, da je imel tudi skrbeti za mir in red in pravico, toraj poravnovati vse prepire med podložnimi, kaznovati neubogljive itd., da se ni nikomur krivica godila.

Kako pa je oskrbnik to opravljal, o tem tu le en zgled.

Janez je bil sila delaven podložnik in tako miren in potrpežljiv, da je s tem že druge pohujševal. Svojo robot je opravljal in desetino dajal, če tudi zá nj ni nič ostalo. Če se mu je ne vem kaj krivičnega zgodilo, potrpej je, ter tožil le svoji ženi; oskrbniku in njegovim poverjenikom ali uradnikom nikoli. Zato so pa ne le sosedje, marveč tudi oskrbnikovi posli dobili do njega korajžo in revež je bil res revež, ker pomagati mu ni maral nobeden.

Njegov sosed Miha je bil silno prevzet. Zaničeval je Janeza in mu nagajal kjerkoli je mogel, še celó meje mu ni pri miru pustil. Janez, pohleven in boječ, kakor je bil, je o teh krivicah zopet tožil le svoji ženi, do oskrbnika ali celó do grajščaka samega si pa ni upal. Še le žena, ki je videla, da bo na ta način v nič šlo vse, kar še imata, ga pripravi k temu, da gré k oskrbniku tožit o krivici, ki se mu godí. Toda kaj opravi! Oskrbnik se zadere nad njim: „Ti si nikdar ne zažvoljen sitnež, tvoj sosed Miha se je že večkrat pritožil zoper tebe in le moji prizanesljivosti se zahvali, da do zdaj nisem ostreje ravnal s tabo rogoviležem. Da te bo pa v prihodnje minulo ve-

selje nadlegovati me s takimi praznimi pritožbami, ti bom dal dobro zdravilo.“

Po teh besedah vzame korobač in Janeza tako našeska, da ta ves polomljen in poln klobas po vsem životu pride domu k svoji ženi. Ta se prestraši in oba trepetaje pričakujeta še hujih nasledkov te dogodbe. Janez si komaj s hiše upa boječ se, da bi zopet ne naletel kje na oskrbnika, ki je tako jezen ná-nj. Čez nekaj dni, ko so se mu mehurji in klobase od korobača zacelili, vendar gre zopet po svojih opravkih, namreč v bližnjo vas soli kupit; za to je bil vteknil v žep zadnji groš, ki ga je imela žena še prihranjenega za največo silo. Tega v žepu trdo držeč, da bi ga ne zgubil, ker brez soli ne more domú priti, gre po poti in na ovinku — kaj sreča? Nikogar drugzega, ko oskrbnika. Ves prestrašen se skloni in skrči hrbet, da bi ga korobač, ki bo plesal zdaj po njem, ne bolel tako hudo.

Ali čuda! Mogočni gospod oskrbnik ne zavihiti korobača, čeravno ga ima v roki, marveč ga zviije in — še večje čudo! — ogovori Janeza tako-le:

„Nič se ne boj, Janez, jaz nisem nič več hud ná-te zato, ker sem te oni dan pretepel.“

Janez veselja ne vé, kaj bi počel, in hoče poljubiti roko milostljivemu oskrbniku, ki je že pozabil, da ga je pretepel. Ali blagi oskrbnik se brani in reče:

„Danes ti dam priliko, da mi nekoliko povrneš do brote, ki si jih od mene že prejel. Vidiš, jaz sem v denarnih zadregah. Daj mi toliko, kolikor moreš.“

Kdo je srečnejši kakor Janez! Brž seže v žep in dá oskrbniku svoj groš, zadnji groš, potem radosti skoro pijan teče domu in z žarečim obrazom pové svoji ženi, kaka sreča ga je na potu doletela in da grajščakov oskrbnik zdaj ni več jezen ná-nj. „O, to je dober gospodar,“ reče ves navdušen, „ker je tako naglo pozabil, da me je zadnjič tako hudo pretepel. Bodimo veseli in hvalimo ga!“

In vsa družina Janezova je bila vesela, čeravno ni bilo soli v hiši!

Oskrbnik pa je šel domu z Janezevim zadnjim grošem in smehlja se sam sebi rekel:

„No, ta Janez je res dober pod'ožnik! Skrbimo, da se mu ne bo nikdar bolje godilo, da ne bo postal pogumen, kakor je Miha, ki mi je zobé pokazal.“

To je dogodba iz *starodavnih časov. Dandanes se — hvala Bogu! — nikjer nikomur tako ne godi in goditi ne sme, ker imamo postave za vsakega podložnika enake. „Brencelj“ je to dogodbo napisal le, ker jo je bral te dni v neki stari knjigi, ki pa ni dosti vredna.

Drobnice.

* V Ljubljani je bilo to zimo tako slabo vreme, da je vse prehlajeno bilo in vso celó uši nemčurske kašljale.

* *Babjeverstvo.* Toliko se je že govorilo in pisalo tu in tam zoper babjeverstvo ali prazno vero, pa se vendar še povsod nahajajo ljudje, ki na prazne vraže in celó na sanje držé in pri tem pridejo v škodo. Dokaz temu sledeča dogodba. Nekemu omikanemu in odličnemu kranjskemu narodnjaku se je sanjalo, da znana Frenceļjnova šolska postava ne bo potrjena. To drugi dan pové prijateljem, ki mu rekó, da sanje so vselej prazne, a on noče tega verjeti, marveč gré še staviti 10 litrov vina na to, da bo res, kar se mu je sanjalo. Prijatelji mu vdarijo v roko in — in čez par tednov bere sam, da je ta postava res potrjena. Se vé, da je moral plačati stavo, toraj imel škodo. Morda bo to pomagalo, da odslej sanjam ne bo več verjel.

* *Samomor.* Uni dan je dal nek oče, ki ne zna sam čisto nič nemški, svojega sina vpisati v nemško šolo. Zdravniki so po natančni preiskavi spoznali, da se je re-vežu pamet zmešala.

* V neki hiši v Ljubljani se je zgodila ta-le ne-sreča. Po večerji pride vsem slabo tako, da pošljejo po zdravnika. Ta brž spozna, da so morali kaj škodljivega jesti, zato preiskuje ostanke — bili so „makaroni“ — in res se mu zdé sumljivi. „V čem si prinesla to robo iz štacune?“ praša deklo. Ta teče ven in prinese papir, zdravnik ga pogleda in vidi, da je „Tagblat“ ali „turški list“, v katerem je bil ravno ostrupen članek zoper narodnjake nat'snjen. Zdaj je spoznal vzrok uagle bolezni in posrečilo se mu je tudi ozdraviti rodovino. Nauk: v strupene liste se ne sme nič zavijati.

Pravice,

kakoršne ima vsak človek tudi na Slovenskem.

Kdor plačuje davek, ima pravico plačevati tudi priklade.

Če se komu davek pre majhen zdi, ima pravico pri tožiti se zoper to.

Vsak Slovenec ima pravico svoje otroke pošiljati v nemško šolo.

Vsak ima pravico svoje sinove dajati k vojakom, če so za to sposobni.

Vsak ima pravico jesti in piti, kar ima, in oblačiti se, kakor more, zadnje srajce mu tudi davkar ne sme vzeti.

Sploh ima vse pravice razen onih, ktere drugi nimajo. Ali ne mora po vsem tem biti res zadovoljen?

Vprašanja, na ktera naj si vsak dá odgovor sam.

Koliko dolgov bo treba še narediti, da bo Avstrija popolnoma brez dolgá?

Kako dolgo moramo še nemškutariti, da bodo slovenske dežele res slovenske?

Kako dolgo morajo Ljubljčanani imeti še nemčurski mestni odbor, da se bodo popolnoma spametovali?

Kdaj bo gospoda plačevala toliko davkov, da bo kmet lahko živel o njih?

Kdaj bo „Brencelj“ tako bogat, da bo lahko zastonj brenčal?

Na cesti.

(Srečata se urednik „Laibacherce“ in krojač).

Krojač. Na zdravje, gospod kolega!

Urednik Laibacherce. Kolega? Kako to?

Krojač. No, saj oba delava s škarjami.

Vse eno je.

Sem mislil, Bog ve kaj da bo, ko bomo dobili sreberni denar, pa je prav vse tako, kakor je bilo, ko smo imeli le papir. Takrat nisem imel nikoli nič denarja, zdaj ga pa tudi nimam. Je pač vse eno. *J. Nimanič.*

Dokler smo imeli le papir, so mi naročniki dolžni ostajali v papirji, zdaj pa, ko imamo srebro, ostajajo dolžni v srebru. Toraj nič razločka ni med srebrom in papirjem. *„Brencelj“.*

 Prva četrt leta je ven!!

Bosenska slanina.

Mladi „Brencelj“. Glejte no, ata, zdaj nam bo pa ta-le miš snedla slanino, ki smo jo tako težko dobili.

Stari „Brencelj“. Jaz se pa bojim, da, če se miš loti slanine, potem ne bi vzela mačka vsega skup — slanine in miši.